

	Комунальний заклад «КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ» Дніпропетровської обласної ради СИЛАБУС
Освітній компонент	Медсестринство в офтальмології
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Бакалавр
Спеціальність	I5 Медсестринство Спеціалізація I5.01 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова дисципліна
Форма навчання	Денна форма навчання
Рік навчання / семестр	II курс/ IV семестр
Кількість кредитів ECTS/ обсяг	3 кредити ECTS/ 90 год 18/36/36
Викладач	Акуліна Л.П.
E-mail	l.akulina@krmedkol.com
Консультації	середа 15.20-16.10
Анотація до курсу	Освітній компонент «Медсестринство в офтальмології» є невіддільною частиною професійної підготовки бакалаврів медсестринства. Курс спрямований на формування у майбутніх фахівців та керівників медсестринських служб системних знань і практичних навичок щодо використання сучасних методів діагностики, лікування та профілактики офтальмологічних захворювань. Особливий акцент у програмі зроблено на специфіці роботи медичного персоналу в умовах сучасних клінічних викликів, опанування техніки виконання специфічних маніпуляцій (вимірювання внутрішньоочного тиску, закладання мазей, промивання кон'юнктивальної порожнини тощо). Освітній компонент має професійно - практичну спрямованість для медичного працівника середньої ланки. Опанування курсу сприяє розвитку критичного мислення, вміння аналізувати небезпеки задля збереження свого життя та життя пацієнтів.
Мета та завдання курсу	<i>Метою</i> освітнього компоненту є набуття здобувачами освіти сучасних теоретичних знань, оволодіння основними термінами та поняттями дисципліни, формування практичних навичок і вмінь застосовувати знання під час професійної діяльності та в подальшому навчанні. <i>Основними завданнями дисципліни є:</i> Ознайомити студентів із сучасними методами діагностики, лікування та профілактики офтальмологічних захворювань, навчити алгоритмам надання невідкладної медичної допомоги при травмах та гострих станах в офтальмології, сформувати навички підготовки пацієнтів до офтальмологічних операцій та

догляду за ними у післяопераційному періоді, навчити принципам інфекційного контролю та дотримання асептики/антисептики в офтальмологічному відділенні.

Обов'язковим завданням постає формування компетентностей заявлених у Стандарті вищої освіти зі спеціальності І5 Медсестринство галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

СК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

СК 04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності, інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

	СК 06. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. СК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. СК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.
Програмні результати навчання	ПРН 01. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. ПРН 02. Проводити діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. ПРН 03. Планувати медсестринські втручання. ПРН 07. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 08. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму ПРН 09. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта. ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму. ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта до діагностичних та лікувальних процедур, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження. ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій. ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду. ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію ПРН 21. Володіти українською мовою для розв'язання професійних задач.

Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ	

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам.Роб.

1	Вступ. АФО органу зору. Функції органу зору. - Історія розвитку офтальмології в Україні - основні методи лікування захворювань ока	2	3 3
2	Рефракція та акомодация - ускладнення аномалії, рефракції	2	3
3	Захворювання кон'юнктиви і повік - гонобленорея, профілактика	2	3
4	Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти - ускладнення захворювань слізного апарату, їх м/с діагностика - роль медсестри в профілактиці і лікуванні косоокості (амбліопія)	2	3 3
5	Захворювання склери, рогівки, - методи діагностики порушення цілісності рогівки	2	3
6	Захворювання судинної оболонки очей і кришталика - роль медичної сестри в діагностиці та лікуванні катаракти, с-ми природженої та набутої катаракти. - медсестринська опіка над пацієнтом до і після операції	2	2 1
7	Глаукома - поняття про дренажну систему ока - природжена глаукома, вирішення проблем пацієнта	2	2 2
8	Захворювання сітківки і зорового нерва. - Сучасні методи лікування патологій сітківки: інтравітреальне введення anti-VEGF препаратів	2	2
9	Ушкодження органу зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі - професійні ушкодження очей, роль мед сестри в їх профілактиці і діагностиці - характеристика тяжких ушкоджень органів зору, м/с діагностика, догляд	2	3 3
	Усього	18	36

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Година
1.	Вступ. Історія розвитку офтальмології в Україні. Анатомія та фізіологія органу зору. Функції зору. Охорона праці в галузі.	4
2.	Рефракція та акомодация. Корекція порушення рефракції. Задоволення потреб пацієнта.	4
3.	Захворювання кон'юнктиви і повік. Задоволення потреб пацієнта.	4
4.	Захворювання, слізного та окорухового апарату очей, орбіти. Задоволення потреб пацієнта.	4
5.	Захворювання склери, рогівки. Задоволення потреб пацієнта.	4
6.	Захворювання кришталика, склистого тіла, судинної оболонки очей. Задоволення потреб пацієнта.	4
7.	Глаукома. Задоволення потреб пацієнта.	4
8.	Захворювання сітківки та зорового нерва. Задоволення потреб пацієнта.	4
9.	Ушкодження органу зору. Травми, контузії, опіки. Задоволення потреб пацієнта. Вимір практичних вмінь та навичок.	4

	Разом	36
--	-------	----

Пререквізити	«Клінічна фармакологія з токсикологією», «Обстеження та оцінка стану пацієнта».
Кореквізити	«Клінічне медсестринство в хірургії»
Постреквізити	«Медсестринство в невідкладних станах та медицина катастроф».
Методи навчання	Пояснювально-ілюстративні, проблемно-пошукові, дослідницькі та інтерактивні методи навчання. Теоретична підготовка передбачає проблемні лекції, пояснення, бесіди, мультимедійний та відео супровід, участь у тренінгах з тактичної медицини. Самостійна робота передбачає опрацювання сучасних інформаційних джерел, роботу з цифровими ресурсами, виконання тестових, пошукових і професійно-орієнтованих завдань, підготовку схем, таблиць та навчальних повідомлень.
Методи контролю	Усне та письмове опитування; тестовий контроль, демонстрація практичних навичок, презентація та захист симуляційного кейса за чек-листом, розв'язання ситуаційних та клініко - ситуаційних завдань, робота малими групами, контроль виконання самостійної роботи, самооцінювання та взаємооцінювання.
Види контролю	тематичний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану
Перелік практичних навичок та умінь	
1. Визначення гостроти зору за таблицями Головіна—Сивцева, Орлової та світло відчуття як характеристики гостроти зору. 2. Визначення характеру зору. 3. Орієнтовна перевірка зору новонароджених. 4. Визначення меж поля зору за допомогою периметра та орієнтовним методом. 5. Визначення кольоровідчуття за таблицями Рабкіна. 6. Суб'єктивний метод визначення рефракції; підбирання простих окулярів. 7. Виписування рецептів на окуляри. 8. Вимірювання внутрішньоочного тиску пальпаторним методом. 9. Вимірювання внутрішньоочного тиску тонометром Маклакова. 10. Вивертання повік та огляд кон'юнктиви при захворюваннях переднього відділу ока та травмах ока. 11. Взяття мазка з кон'юнктиви. 12. Промивання кон'юнктивального мішка. 13. Закапування крапель в очі. 14. Закладання мазей за повіки. 15. Накладання пов'язок на очі. 16. Видалення стороннього тіла з кон'юнктиви й рогівки. 17. Проведення проби з коларголом. 18. Проведення проби с флюоресцеїном. 19. Визначення чутливості рогівки.	

20. Проведення туалету очей.

21. Підготовка медичних інструментів для промивання слізозових шляхів.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Будова зорового аналізатора.
2. Анатомія очного яблука.
3. Анатомо-фізіологічні особливості захисного апарату ока (орбіти, повік) у дітей.
4. Анатомо-фізіологічні особливості рухового й слізного апарату ока у дітей.
5. Центральний зір. Гострота зору. Кольоровідчуття. Методи дослідження.
6. Периферійний зір. Поле зору. Світловідчуття. Методи дослідження.
7. Види клінічної рефракції, методи корекції аметропії.
8. Акомодація, її зміни.
9. Види косоокості, принципи лікування.
10. Симптоматика гострих запальних хвороб орбіти і невідкладна допомога при них.
11. Основні клінічні ознаки новоутворень орбіти.
12. Клінічні ознаки ячменя халязіону, лікування.
13. Форми та клінічні ознаки блефариту.
14. Дакріоцистит новонароджених, особливості лікування.
15. Загальні ознаки різних видів гострого бактеріального кон'юнктивіту.
16. Клінічні особливості різних видів бактеріального кон'юнктивіту.
17. Лікування хворих на гострий бактеріальний кон'юнктивіт, профілактичні заходи. Профілактика гонобленореї новонароджених.
18. Клінічні ознаки вірусного кон'юнктивіту, принципи лікування, профілактика.
19. Алергічний кон'юнктивіт, його види, принципи лікування.
20. Загальні ознаки різних видів кератиту. Вроджені захворювання рогівки.
21. Лікування хворих на поверхневий травматичний кератит.
22. Симптоматика гострого іридоцикліту та невідкладна допомога при ньому.
23. Вроджена катаракта, принципи лікування.
24. Клінічний перебіг старечої катаракти.
25. Принципи лікування хворих у разі старечої катаракти.
26. Вроджена глаукома, її ознаки, принципи лікування.
27. Основні ознаки первинної глаукоми.
28. Відмінні клінічні ознаки відкритокутової та закритокутової глаукоми.
29. Причини й клінічні ознаки гострого нападу глаукоми.
30. Невідкладна медична допомога під час гострого нападу глаукоми.
31. Принципи лікування хворих і профілактика ускладнень глаукоми.
32. Симптоми проникного поранення очного яблука.
33. Перша медична допомога при травмах очного яблука.
34. Симптоми контузії ока, перша допомога.
35. Невідкладна медична допомога при опіках очей.
36. Клінічні ознаки електрофтальмії та сніжної офтальмії, принципи лікування.

Політика курсу

Опанування освітнього компонента «Медсестринство в офтальмології» передбачає активну участь в освітньому процесі. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати лекційні та практичні заняття в повному обсязі. Жодна форма порушення академічної доброчесності не приймається. Роботи здобувачів освіти повинні бути результатом самостійних, їх власних досліджень чи міркувань. Під час виконання письмових контрольних робіт, підсумкових робіт, тестування, користування зовнішніми джерелами заборонено. Явні ознаки академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування. Відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Пропущені заняття та невиконані обов'язкові види робіт опрацьовуються відповідно до встановленого у Коледжі порядку. Комунікація учасників освітнього процесу ґрунтується на взаємоповазі, відповідальності, партнерстві та професійній етиці і деонтології

Політика оцінювання

Оцінювання результатів навчання з освітнього компонента «Медсестринство в офтальмології» за ОПП «Сестринська справа» освітньо – професійний ступінь «бакалавр» здійснюється на засадах об'єктивності, систематичності, прозорості, академічної доброчесності та відповідності визначеним результатам навчання. Передбачено тематичне та підсумкове оцінювання. Оцінюються повнота і усвідомленість теоретичних знань, правильність використання протоколів надання долікарської медичної допомоги у критичних станах, володіння компетентностями сформованими на суміжних дисциплінах і вміння застосовувати в критичних ситуаціях, дотримання правил етики та деонтології. Порядок відпрацювання пропущених занять, повторного оцінювання та оскарження результатів визначається відповідними внутрішніми нормативними документами Коледжу. Результати самостійної роботи враховуються відповідно до визначених критеріїв. Підсумкова оцінка формується відповідно до системи оцінювання, встановленої у Коледжі. Повторне оцінювання, відпрацювання пропущених занять та оскарження результатів здійснюються відповідно до внутрішніх нормативних документів Коледжу. Під час усіх видів контролю здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Усі види контролю навчальної діяльності та визначення рівня сформованості тих чи тих компетентностей відбуваються за національною 4-бальною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка «Відмінно» – повні, системні знання; вільне володіння термінологією; самостійне виконання практичних завдань згідно алгоритму та аналіз результатів.

Оцінка «Добре» – достатні знання; правильне виконання практичних завдань згідно алгоритму; окремі несуттєві неточності, які здобувач може виправити.

Оцінка «Задовільно» - базові знання; виконання практичних завдань згідно алгоритму із частковою допомогою викладача; наявність окремих суттєвих помилок.

Оцінка «Незадовільно» – фрагментарні знання; труднощі виконання практичних завдань згідно алгоритму; суттєві помилки під час виконання практичних завдань; мінімальні результати навчання не досягнуті

Критерії оцінювання тестів

% правильних відповідей	Оцінка
90-100%	5
89-70%	4
69-55%	3
<54%	2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінк а ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту, практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Інформаційні ресурси

1. Офтальмологія / Г.Д. Жабєєдов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча та ін.; за редакцією Г.Д. Жабєєдова, Р.Л. Скрипник. — К.: Медицина, 2018. — 296 с. + 28 кольорові вклейки.
2. Офтальмологія: текст і кольорові ілюстрації: 4-е видання / Марк Баттербері, Коно́р Мерфі, Колін Віллоубі. — К.: Медицина, 2024. — 135 с.
3. Жабєєдов Г.Д., Кіреєв В.В. Практикум з очних хвороб: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2018. — 280 с. 2.
4. Жабєєдов Г.Д., Скрипник Р.Л., Баран Т.В. Офтальмологія: навч. посібник. — К.: Здоров'я, 2018. — 424 с.

Джерела інформації рекомендовані студентам:

- підручники у паперовому та електронному вигляді;
- електронний підручник «Медсестринство в офтальмології» 2019 р. <https://cloud.nvmk.org.ua/ebook/960>
- друковані наукові, навчально-методичні, науково-популярні та інші видання;
- електронні видання;
- відкриті державні реєстри;
- чинні накази МОЗ України, інструктивні документи Департаменту охорони здоров'я Дніпропетровської області. <http://moz.gov.ua>; <http://old.adm.dp.gov.ua>. <https://oblrada.dp.gov.ua>
- оприлюднені документи та офіційні сайти органів статистики, інших установ та організацій;
- відкриті бази даних;
- аудіо- та відеозаписи.

Розглянуто та схвалено на засіданні випускової циклової комісії клінічних дисциплін

Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.

Голова ЦК Незнамова Вікторія

(прізвище, ім'я)

